

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับการเห็นคุณค่า  
ในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6  
The Study of Relationship Between Bullying Behavior and  
Self-Esteem In 4th-6th Grade Students At-Risk for Learning Disabilities

อชิตา บินกำชัน<sup>1</sup>, พัชรินทร์ เสรี<sup>2</sup>, สมบูรณ์ หทัยอยู่สุข<sup>3</sup>

Achita Binkumson<sup>1</sup>, Patcharin Seree<sup>2</sup>, Somboon Hataiyusuk<sup>3</sup>

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท โครงการร่วมคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

<sup>2</sup> สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

<sup>3</sup> ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

<sup>1</sup> Master Student of the Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Faculty of Medicine Siriraj Hospital,  
National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

<sup>2</sup> Assistant Professor of the National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

<sup>3</sup> Assistant Professor of the Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

E-mail : neemonly123@gmail.com<sup>1</sup>, patcharin.ser@mahidol.edu<sup>2</sup>, Somboon.hat@mahidol.edu<sup>3</sup>

Received: Jun. 4, 2024; Revised: Jun. 11, 2024; Accepted: Jun. 21, 2024

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกด้านผู้ข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ วัตถุประสงค์และวิธีการ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบตัดขวาง (cross-sectional study) โดยใช้แบบสอบถามการข่มเหงรังแกในนักเรียนของพัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์และคณะ (2560) และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนของกฤษณ ลิขิต ศรีจันทร์และคณะ (2560) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุภาคเรียนที่ 1-2 ปี การศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 461 คน โดยการเก็บข้อมูลทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากเด็กนักเรียนที่ผู้ปกครองยินยอมให้บุตรหลานของตนเองร่วมทำแบบประเมินในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 88 คน โดยระยะเวลาทำการศึกษาดังแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัย การศึกษาพบว่าพฤติกรรมการข่มเหงรังแก ทั้งในด้านผู้ข่มเหงรังแก ผู้เห็นเหตุการณ์ และผู้ถูกข่มเหงรังแก ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ สรุป พบว่าพฤติกรรมการข่มเหงรังแกทุกด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง

**คำสำคัญ:** พฤติกรรมการข่มเหงรังแก การเห็นคุณค่าในตนเอง เด็กที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

### Abstract

Academic Article The Study of Relationship Between Bullying Behavior and Self-Esteem In 4th-6th Grade Students At-Risk for Learning Disabilities. PURPOSES: This study aimed to investigate the self-

esteem in 4 th-6 th grade students at-risk for learning disabilities and investigate the relationship between bullying behaviors in terms of bullies, bystanders, and the victims convey and their self-esteem in 4th-6th grade students at-risk for learning disabilities. MATERIALS AND METHODS: This study is a quantitative, cross-sectional study using a screening form for bullying in Patcharaporn students. Srisawat et al. (2017) and Kunthaleeporn's self-esteem test for students. Srichan and colleagues (2017), collect data from 461 students at a high risk of learning disabilities under the Department of Education Bangkok Thung Khru area. The data was collected by selecting only students whose parents agreed to allow their children to participate in the assessment in the research. which has a total of 88 samples. The duration of project from August 2020 to August 2021. The statistics used to conduct this study were as follows: the descriptive statistics to describe the attribute of the sample and Pearson's correlation coefficient test statistic to test the hypothesis. RESULTS: The findings revealed that bullying behaviors in terms of bullies, bystanders, and the victims convey no correlation with the self-esteem in 4 th-6 th grade students at-risk for learning disabilities. CONCLUSION: There were no relationship between all aspects of bullying behaviors and their self-esteem.

**Keywords:** Bullying behavior, Self-esteem, Students at-risk learning disabilities

## บทนำ

ปัจจุบันปัญหาเด็กและเยาวชนถูกข่มเหงรังแกในโรงเรียนเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ จากการสำรวจปัญหานักเรียนรังแกกันของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2549 ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,047 คน พบว่านักเรียนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ยอมรับว่าตนเคยรังแกเด็กนักเรียนอื่น (Tapanya, 2014) ยิ่งไปกว่านั้นจากการสำรวจในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด พบว่ามีเด็กที่ถูกรังแกในสถานศึกษาสูงมากปีละประมาณ 6 แสนคน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทย มีสัดส่วนนักเรียนถูกเพื่อนรังแกสูงถึงร้อยละ 40 มากเป็นอันดับสองของโลกรองจากประเทศญี่ปุ่น (Matichon online, 2018) ทั้งนี้ผลกระทบของเด็กที่ถูกข่มเหงรังแก พบว่าเด็กมีความคิดฆ่าตัวตายมากกว่าเพื่อนที่ไม่ถูกข่มเหงรังแก (Rigby, 1996) และมักมีปัญหาในการปรับตัว เด็กบางคนเริ่มตำหนิตนเอง และมองว่าตนเองมีความล้มเหลวทางสังคม โดยการตกเป็นเหยื่อสัมพันธ์กับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ลดต่ำลง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีอัตราความซึมเศร้าเพิ่มมากขึ้น รวมถึงความรู้สึกโดดเดี่ยว และวิตกกังวลก็เพิ่มสูงขึ้นด้วย (O'Moore & Kirkham, 2001) มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมข่มเหงรังแกกับระดับของการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่าพฤติกรรมข่มเหงรังแกนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กสมาธิสั้น (Pruksapanachart, 2011) นอกจากนี้ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าในตนเองและกลุ่มผู้ก่อพฤติกรรมข่มเหงรังแกผู้อื่นนั้น มีความขัดแย้งกันอยู่ บางงานวิจัยพบว่าในกลุ่มนี้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง แต่บางงานก็พบว่าในกลุ่มนี้มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และบางงานวิจัยก็พบว่า ทั้งผู้ที่ถูกข่มเหงรังแก และผู้ข่มเหงรังแก มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการข่มเหงรังแก โดย O'Moore and Kirkham (2001) ที่พบว่าผู้ที่รังแกข่มขู่ผู้อื่นบ่อยมากเท่าไรระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดต่ำลง รวมถึงยังมีการศึกษาถึงสาเหตุของการมีพฤติกรรมข่มเหงรังแก (Frisen et al., 2007) ว่าสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะผู้ข่มเหงรังแกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงใช้การข่มเหงรังแกเป็นวิธีการให้ตนรู้สึกดีขึ้น ส่วนพฤติกรรมข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในทิศทางบวกมีความเป็นไปได้ว่าผู้เห็นเหตุการณ์เป็นบทบาทที่อาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้เกิดการข่มเหงรังแก เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มเหงรังแกขึ้น ผู้เห็นเหตุการณ์ อาจมองข้าม หรือเป็นส่วนในการกระตุ้นให้ผู้ข่มเหงรังแกรู้สึกว่าการได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ซึ่งผู้เห็นเหตุการณ์อาจลอกเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้สร้างสถานภาพทางสังคมในกลุ่มให้เด่นขึ้น (Coroloso, 2005)

แม้จะมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชมเชยกับระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองมาแล้ว แต่ยังไม่มีการศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับตัวแปรทางจิตวิทยาอย่างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ด้านที่บกพร่องได้ ทั้งนี้มีระดับสติปัญญาปกติ ทั้งนี้ ความบกพร่องทางการเรียนรู้มักจะแสดงอาการในช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่เริ่มมีการเรียนการสอนในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น แต่การบกพร่องในด้านการเรียนกลับส่งผลให้เด็กในกลุ่มนี้ไม่ได้รับการยอมรับจากครู และเพื่อนในโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมการชมเชยทั้งในแง่ของการเป็นผู้รังแก ผู้ถูกรังแก และผู้เห็นเหตุการณ์ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในสถานการณ์ปัจจุบันที่การชมเชยกันของนักเรียนในช่วงวัยเรียนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นนี้จะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในเด็กในชั้นประถม ศึกษาอย่างไร โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชมเชยกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชมเชยด้านผู้ชมเชย ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การชมเชย ด้านผู้ถูกชมเชย กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่แนวทางในการดูแล และป้องกันต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการสำรวจแบบตัดขวาง (cross-sectional study) ซึ่งได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในคน เลขที่ IRB0001007 โดยมีระยะเวลาทำการศึกษาดังแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564

## วิธีการวิจัย

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการสำรวจแบบตัดขวาง (cross-sectional study) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

### 1. สมมติฐานวิจัย

พฤติกรรมการชมเชยด้านผู้ชมเชย ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การชมเชย ด้านผู้ถูกชมเชย มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

### 2. ประชากร

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2563 ที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 461 คน (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2020)

### 3. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุ ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2563 เป็นนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

เนื่องจากในการศึกษารั้ครั้งนี้มีความละเอียดอ่อน เพราะจะต้องทำการเก็บข้อมูลจากเยาวชนที่เป็นนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเลือกเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดแบบเฉพาะเจาะจง คือ ทำการเก็บข้อมูลจากเด็กนักเรียนที่ผู้ปกครองยินดี และให้ความร่วมมือในการให้บุตรหลานของตนเอง เข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น ซึ่งจากจำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุ ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2563 เป็นนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้งสิ้น 461 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 88 คน ที่ผู้ปกครองอนุญาตให้เข้าร่วมทำแบบประเมินในการวิจัยในครั้งนี้

#### 4. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

##### ส่วนที่ 1 เครื่องมือคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง

1. เครื่องมือประเมินภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disorder) และ ออทิสซึม พัฒนาโดย Utairatanakit et al. (2007) โดยพัฒนาเพื่อให้ครูเป็นผู้ทำการประเมินเด็กในช่วงอายุ 6 ปี ถึง 12 ปี 11 เดือน หรือ ชั้น ป.1-ป.6 เครื่องมือชุดนี้ ประกอบด้วย

- เครื่องมือประเมินภาวะสมาธิสั้น (KUS-IS Rating Scale ADHD) ภาวะสมาธิสั้นซึ่งมาด้วยกลุ่มอาการที่สำคัญ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ขาดสมาธิ 2) ซนมากกว่าปกติ และ 3) วู่วามหรือหุนหันพลันแล่น โดยใช้คำถาม ด้านซนและวู่วาม จำนวน 15 ข้อ และด้านขาดสมาธิ จำนวน 15 ข้อ รวมจำนวน 30 ข้อ

- เครื่องมือประเมินภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (KUS-IS Rating Scale LD) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการอ่าน ด้านการเขียน และด้านการคำนวณ โดยใช้คำถามด้านละ 20 ข้อ รวมจำนวน 60 ข้อ

- เครื่องมือประเมินภาวะออทิซึม (KUS-IS Rating Scale Audism and PDDs) ซึ่งมีความผิดปกติใน 3 ด้าน คือ ด้านการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ ด้านพฤติกรรม จำนวน 20 ข้อ และด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ รวมจำนวน 40 ข้อ

ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลในส่วนของ ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (KUS-IS Rating Scale LD)

ด้านที่ 1: LD-Reading มีข้อคำถาม 20 ข้อ ใช้สำหรับคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน (LD-Reading Disorder)

ด้านที่ 2: LD-Written Expression มีข้อคำถาม 20 ข้อ ใช้สำหรับคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียน (LD-Disorder of Written Expression)

ด้านที่ 3: LD-Mathematics มีข้อคำถาม 20 ข้อ ใช้สำหรับคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการคิดคำนวณ (LD- Mathematics Disorder)

วิธีการประเมินจะให้ครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชาเป็นผู้ให้คะแนนเด็กที่ได้รับการประเมินในแต่ละข้อของเครื่องมือ KUS-IS โดยผู้วิจัยแจกแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม KUS-IS Rating Scales: ADHD/LD/Autism (PDDs) พร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบคัดกรองอย่างละเอียดกับครูประจำวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ มีการให้เกณฑ์คะแนน ดังนี้

|                                         |                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ไม่เคยแสดงพฤติกรรมนี้เลย<br>(0 คะแนน)   | หมายถึง นักเรียนไม่เคยแสดงพฤติกรรมนี้เลย<br>ครูไม่เคยพบพฤติกรรมนี้เลย                                                            |
| แสดงพฤติกรรมนี้เล็กน้อย<br>(1 คะแนน)    | หมายถึง นักเรียนทำหรือพบพฤติกรรมนี้เล็กน้อย<br>ครูพบพฤติกรรมนี้เล็กน้อย หรือแสดงพฤติกรรม 1-2 ครั้ง<br>ในช่วงเวลา 6 ชั่วโมง       |
| แสดงพฤติกรรมนี้ค่อนข้างมาก<br>(2 คะแนน) | หมายถึง นักเรียนทำหรือพบพฤติกรรมนี้ค่อนข้างมาก<br>ครูพบพฤติกรรมนี้ค่อนข้างมาก หรือแสดงพฤติกรรม 3-4 ครั้ง<br>ในช่วงเวลา 6 ชั่วโมง |
| แสดงพฤติกรรมนี้บ่อยมาก<br>(3 คะแนน)     | หมายถึง นักเรียนทำหรือพบพฤติกรรมนี้บ่อยมาก<br>ครูพบพฤติกรรมนี้บ่อยมาก หรือแสดงพฤติกรรม 5-6 ครั้ง<br>ในช่วงเวลา 6 ชั่วโมง         |

2. คู่มือประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเด็ก อายุ 2-15 ปี (เชาวน์เล็ก) พัฒนาโดยสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ ร่วมกับ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผู้นิพนธ์หลักผ่านการอบรมการใช้คู่มือประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเด็กอายุ 2-15 ปี ระหว่างวันที่ 29-31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

ณ ห้องประชุมเจริญสามัคคี ชั้น 3 อาคารปัญญาวัฒนา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

คู่มือประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาเด็ก อายุ 2-15 ปี (เชาว์เด็ก) เป็นวิธีการทดสอบโดยสังเขป คู่มือนี้ใช้ทดสอบเด็กอายุ 2-15 ปี เป็นรายบุคคล ข้อทดสอบแบ่งตามช่วงอายุ 2-15 ปี โดยแบ่งช่วงอายุละ 1 ปี ในแต่ละระดับอายุมีข้อทดสอบ 3 ข้อ พร้อมทั้งตัวอย่างคำตอบที่ถูกต้องและหลักเกณฑ์การให้คะแนน โดยแบ่งความสามารถทางเชาว์ปัญญาเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1: ความสามารถในการรู้จัก เข้าใจความหมายและเหตุผลทางด้านภาษาในระดับง่าย

ด้านที่ 2: ความสามารถในการจำ จากภาพและการได้ยิน

ด้านที่ 3: ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบและเกี่ยโยความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันและเข้าใจความหมายที่เป็นตัวเลข สัญลักษณ์หรือนามธรรม

ด้านที่ 4: การใช้กลไกการเคลื่อนไหว หยิบจับความสามารถในการเข้าใจจากการมองเห็นและแสดงออกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการกระทำอย่างรวดเร็ว เหมาะสม

ด้านที่ 5: ความสามารถในการเรียนรู้ สังเกตจากสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหาโดยใช้ประสบการณ์

## ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

1. แบบคัดกรองการข่มเหงรังแกในนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ Srisawat et al. (2017) เป็นแบบวัดที่ใช้คัดแยกนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการข่มเหงรังแก ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็น Rating Scale 4 ระดับ มีข้อคำถามทั้งสิ้น 90 ข้อ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบคัดกรองการข่มเหงรังแก มีข้อคำถาม 30 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบคัดกรองการเห็นเหตุการณ์ข่มเหงรังแก มีข้อคำถาม 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบคัดกรองการถูกข่มเหงรังแก มีข้อคำถาม 30 ข้อ

โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบคัดกรอง และเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้ผู้เข้าร่วมวิจัยฟัง ซึ่งมีการให้เกณฑ์คะแนนและการแปลผล ดังนี้

|                   |           |                                                       |
|-------------------|-----------|-------------------------------------------------------|
| ไม่เคยเลย         | (1 คะแนน) | หมายถึง ไม่เคยมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับตนเองเลย  |
| 1-2 ครั้งต่อเดือน | (2 คะแนน) | หมายถึง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตนเอง 1-2 ครั้งต่อเดือน |
| 2-3 ครั้งต่อเดือน | (3 คะแนน) | หมายถึง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตนเอง 2-3 ครั้งต่อเดือน |
| ทุกสัปดาห์        | (4 คะแนน) | หมายถึง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตนเองทุกสัปดาห์         |

### 1) แบบคัดกรองการข่มเหงรังแก

|                     |         |                                   |
|---------------------|---------|-----------------------------------|
| คะแนนรวม 111 ขึ้นไป | หมายถึง | มีการข่มเหงรังแกอยู่ในระดับสูงมาก |
| คะแนนรวม 77-110     | หมายถึง | มีการข่มเหงรังแกอยู่ในระดับสูง    |
| คะแนนรวม 47-76      | หมายถึง | มีการข่มเหงรังแกในระดับต่ำ        |
| คะแนนรวม 46 ลงมา    | หมายถึง | มีการข่มเหงรังแกอยู่ในระดับต่ำมาก |

### 2) แบบคัดกรองการเห็นเหตุการณ์ข่มเหงรังแก

|                    |         |                                                              |
|--------------------|---------|--------------------------------------------------------------|
| คะแนนรวม 92 ขึ้นไป | หมายถึง | นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับ สูงมาก     |
| คะแนนรวม 70-91     | หมายถึง | นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับระดับสูง    |
| คะแนนรวม 47-69     | หมายถึง | นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับระดับต่ำ    |
| คะแนนรวม 46 ลงมา   | หมายถึง | นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับระดับต่ำมาก |

### 3) แบบคัดกรองการถูกข่มเหงรังแก

|                    |         |                                   |
|--------------------|---------|-----------------------------------|
| คะแนนรวม 85 ขึ้นไป | หมายถึง | นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับสูงมาก |
| คะแนนรวม 67-84     | หมายถึง | นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับสูง    |
| คะแนนรวม 49-66     | หมายถึง | นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับต่ำ    |
| คะแนนรวม 48 ลงมา   | หมายถึง | นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับต่ำมาก |

2. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของ Srijun (2017) ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็น Rating Scale 4 ระดับ จำนวน 17 ข้อ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบด้านความพอใจในตนเอง (self satisfaction)

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบด้านความสามารถและความสำเร็จ (ability and achievement)

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบด้านความมีคุณค่าต่อผู้อื่น (self - worth)

โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบวัด และเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้ผู้เข้าร่วมวิจัยฟัง ซึ่งมีการให้เกณฑ์คะแนนและการแปลผล ดังนี้

|           |           |                                                            |
|-----------|-----------|------------------------------------------------------------|
| ไม่ใช่เลย | (1 คะแนน) | หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนน้อยที่สุด |
| ไม่น่าใช่ | (2 คะแนน) | หมายถึง ข้อความนั้นตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนปานกลาง       |
| น่าจะใช้  | (3 คะแนน) | หมายถึง ข้อความนั้นตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนมาก           |
| ใช่เลย    | (4 คะแนน) | หมายถึง ข้อความนั้นตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนมากที่สุด     |

คะแนนรวม 53 ขึ้นไป หมายถึง นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

คะแนนรวม 40-52 หมายถึง นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง

คะแนนรวม 39 ลงมา หมายถึง นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

## 5. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลทั้งสิ้น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 คือ การประเมินความเที่ยงตรงโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย จำนวน 3 ท่าน และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.853 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า จะต้องมีความ IOC ไม่ต่ำกว่า 0.50 ( ) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$  coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.967 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า จะต้องมีความ IOC ไม่ต่ำกว่า 0.70 และขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาจากโรงเรียนที่ขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูล 2 โรงเรียน โดยนักเรียนที่ให้ข้อมูลไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย พบว่า แบบคัดกรองการเข้มแข็งแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมต่ำกว่า 0.20 อยู่ 9 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้ทำการตัดข้อคำถามเหล่านั้นออก จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่ามีผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมมากกว่า 0.20 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

## 6. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

- สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- สถิติที่ใช้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ วิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก
- สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

## ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป: กลุ่มตัวอย่างนักเรียนทั้งหมด จำนวน 88 คน (คิดเป็นร้อยละ 100) มีระดับเขาวนปัญญาอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (I.Q. 90 - 109) เป็นเพศหญิง 28 คน เพศชาย 60 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.8 และ 68.2 ตามลำดับ) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 33 คน ศึกษาอยู่ใน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.9, 37.5 และ 38.6 ตามลำดับ) แสดงข้อมูลดังตาราง 1 – ตาราง 3

**ตารางที่ 1** แสดงจำนวนและร้อยละระดับเชาวน์ปัญญา (I.Q.) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

| ระดับเชาวน์ปัญญา (I.Q.)    | สังกัดโรงเรียน    |                   |                   |                   |
|----------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
|                            | A                 | B                 | C                 | D                 |
|                            | จำนวน<br>(ร้อยละ) | จำนวน<br>(ร้อยละ) | จำนวน<br>(ร้อยละ) | จำนวน<br>(ร้อยละ) |
| ฉลาดมาก (120 ขึ้นไป)       | -                 | -                 | -                 | -                 |
| ฉลาด (110-119)             | -                 | -                 | -                 | -                 |
| อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (90-109) | 50 (62.5)         | 32 (74.4)         | 2 (25.0)          | 4 (50.0)          |
| ทึบ (80-89)                | 30 (37.5)         | 11 (25.6)         | 6 (75.0)          | 4 (50.0)          |

**ตารางที่ 2** แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

| เพศ  | จำนวน (ร้อยละ) |
|------|----------------|
| หญิง | 28 (31.8)      |
| ชาย  | 60 (68.2)      |

**ตารางที่ 3** แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

| ระดับชั้นการศึกษา | จำนวน (ร้อยละ) |
|-------------------|----------------|
| ประถมศึกษาปีที่ 4 | 21 (23.9)      |
| ประถมศึกษาปีที่ 5 | 33 (37.5)      |
| ประถมศึกษาปีที่ 6 | 34 (38.6)      |

**การเห็นคุณค่าในตนเอง:** จากตาราง 4 เมื่อเปรียบเทียบตามจำนวนร้อยละในการตอบแบบสอบถามแยกตามองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่านักเรียนส่วนมากตอบแบบสอบถามว่าตนน่าจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความสารถ และความสำเร็จ ความพอใจในตนเอง และความมีคุณค่าต่อผู้อื่น (คิดเป็นร้อยละ 36.9, 35.4 และ 33.2 ตามลำดับ) รองลงมาคือนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่าใช้เลยตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความมีคุณค่าต่อผู้อื่น ความพอใจในตนเอง และความสามารถและความสำเร็จ (คิดเป็นร้อยละ 26.4, 24.4 และ 19.1 ตามลำดับ) รองลงมาคือนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่าใช้ตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความพอใจในตนเอง, ความสามารถและความสำเร็จ และความมีคุณค่าต่อผู้อื่น (คิดเป็นร้อยละ 26.4, 24.4 และ 19.9 ตามลำดับ) และนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่าไม่ใช่เลยในการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความสามารถและความสำเร็จ, ความมีคุณค่าต่อผู้อื่น และความพอใจในตนเอง (คิดเป็นร้อยละ 20.7, 20.5 และ 14.5 ตามลำดับ)

**ตารางที่ 4** แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง

| องค์ประกอบของการเห็น<br>คุณค่าในตนเอง | ความถี่ (ร้อยละ) |            |            |            |
|---------------------------------------|------------------|------------|------------|------------|
|                                       | ไม่ใช่เลย        | น่าจะใช่   | ใช่        | ใช่เลย     |
| ความพอใจในตนเอง                       | 115 (14.5)       | 280 (35.4) | 204 (25.8) | 193 (24.4) |
| ความสามารถและ<br>ความสำเร็จ           | 73 (20.7)        | 130 (36.9) | 82 (23.3)  | 67 (19.1)  |
| ความมีคุณค่าต่อผู้อื่น                | 72 (20.5)        | 117 (33.2) | 70 (19.9)  | 93 (26.4)  |

การทดสอบสมมติฐาน: ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแก ทั้งในด้านผู้ข่มเหงรังแก ผู้เห็นเหตุการณ์ และผู้ถูกข่มเหงรังแกไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง แสดงข้อมูลดังตาราง 5

**ตารางที่ 5** แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

| พฤติกรรมการข่มเหงรังแก | การเห็นคุณค่าในตนเอง (r) | P     |
|------------------------|--------------------------|-------|
| ผู้ข่มเหงรังแก         | -0.062                   | 0.566 |
| ผู้เห็นเหตุการณ์       | 0.016                    | 0.886 |
| ผู้ถูกข่มเหงรังแก      | 0.007                    | 0.947 |

## สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า จากการศึกษาความถี่ในการตอบแบบสอบถามรายด้านของการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่านักเรียนที่ตอบว่า “ใช่เลย” หรือ “ใช่” ตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองมีการตอบในด้านความพอใจในตนเองมากที่สุดนั้นสามารถอธิบายได้ตามที่ Coopersmith (1981) ได้จำแนกบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงว่าบุคคลที่ความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะสามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง มีความยอมรับนับถือตนเองก่อน ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่า “ไม่ใช่เลย” ในการเห็นคุณค่าในตนเองมีการตอบในด้านความสามารถและความสำเร็จมากที่สุดซึ่งเป็นไปได้ว่านักเรียนอาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองทำอะไรก็ไม่ได้สำเร็จ มักนำความคิดของบุคคลอื่นมาใส่ใจ มักหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนใหม่ ๆ เนื่องจากมีความกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับตามที่ Coopersmith (1984) ได้อธิบายไว้

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกด้านผู้ข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแก ทั้งในด้านผู้ข่มเหงรังแก ผู้ถูกข่มเหงรังแก และผู้เห็นเหตุการณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่ปัจจุบันสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ และปลูกฝังทัศนคติให้แก่เด็กและเยาวชนมากขึ้นในเรื่องของการไม่รังแก กดขี่ ข่มเหง รวมถึงไม่การบูลลี่ (Bully) ผู้อื่น พร้อมๆ กับการส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น และลงมือทำในกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบมากขึ้น ทำให้เด็กมีภูมิคุ้มกันใน



เรื่องของการเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการข่มเหง รังแกผู้อื่น เพื่อให้ตนเองรู้สึกเหนือกว่า มีคุณค่า หรือเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น ซึ่งผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้ ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษามาแล้วมากกว่า 10 ปี ซึ่งในขณะนั้นกระแสในการปลูกฝังเด็กและเยาวชนในเรื่องของการไม่รังแก กดขี่ ข่มเหง รวมถึงไม่การบูลลี่ (Bully) ผู้อื่นยังมีไม่มากเท่าปัจจุบัน คือ ปี 2567 ดังนั้นจึงพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเมื่อมากกว่า 10 ปีที่แล้ว จะพบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เช่น การศึกษาวิจัยของ Pruksapanachart (2011) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรคสมาธิสั้น อายุ 10-18 ปี พบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแกนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กสมาธิสั้น ส่วนการศึกษาวิจัยของ O'Moore and Kirkham (2001) ที่พบว่า ผู้ที่รังแกข่มขู่ผู้อื่นบ่อยมากเท่าไร ระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดต่ำลง รวมถึงยังมีการศึกษาถึงสาเหตุของการมีพฤติกรรมการเป็นผู้ข่มเหงรังแก (Frisen et al., 2007) ว่าสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะผู้ข่มเหงรังแกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จึงใช้การข่มเหงรังแกเป็นวิธีการให้ตนรู้สึกดีขึ้น ส่วนพฤติกรรมการข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์พบว่า มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในทิศทางบวกมีความเป็นไปได้ว่าผู้เห็นเหตุการณ์เป็นบทบาทที่อาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้เกิดการข่มเหงรังแก เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มเหงรังแกขึ้น ผู้เห็นเหตุการณ์อาจมองข้าม หรือเป็นส่วนในการกระตุ้นให้ผู้ข่มเหงรังแกรู้สึกว่าตนได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ซึ่งผู้เห็นเหตุการณ์อาจลอกเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้สร้างสถานภาพทางสังคมในกลุ่มให้เด่นขึ้น (Coroloso, 2005)

อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยในต่างประเทศของ Wang et al. (2018) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการควบคุมอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตน ที่สัมพันธ์กันระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และการข่มเหงรังแกกันในโรงเรียนมัธยมที่เมืองซีอาน ประเทศจีน พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการข่มเหงรังแกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและการข่มเหงรังแกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศที่ทำการศึกษากับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยม ที่พบว่า เมื่อเด็กมีความภูมิใจในตนเอง และกล้าแสดงออกมากขึ้น จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งผู้อื่นน้อยลง (Darjan, 2020) เช่นเดียวกับการศึกษาในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้น้อยกว่าที่คาดไว้ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างอาจมีความแตกต่างทางด้านช่วงชั้นของระดับการศึกษา รวมถึงแบบคัดกรองการข่มเหงรังแกในนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยใช้มีข้อคำถามรวมถึง 90 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก จำนวน 30 ข้อ ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก จำนวน 30 ข้อ และด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก 30 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีความคล้ายคลึงกัน หลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้ (Try out) แบบคัดกรองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนั้นได้มีการตัดข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมไม่ถึง 0.20 ขึ้นไปออก จำนวน 9 ข้อ จึงเหลือข้อคำถามรวมที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 81 ข้อ แบ่งเป็นด้านผู้ข่มเหงรังแก จำนวน 26 ข้อ ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก จำนวน 27 ข้อ และด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก จำนวน 28 ข้อ แม้มีการตัดข้อคำถามบางข้อทิ้งแต่ข้อคำถามจากแบบคัดกรองก็มีจำนวนมาก และต้องใช้เวลาในการทำแบบคัดกรองจึงอาจทำให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอาจเกิดความเหนื่อยล้าเมื่อต้องทำแบบคัดกรองที่ต้องใช้เวลานานยิ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้แล้วด้วยนั้น อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบแบบคัดกรองจึงอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผลการศึกษาวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยกว่าที่วางแผนการวิจัยไว้ ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยจึงอาจอ้างอิงไปที่กลุ่มประชากรได้อย่างน่าเชื่อถือได้น้อย แต่สามารถใช้ผลการศึกษาเป็นการศึกษานำร่อง (pilot study) ในการทำวิจัยต่อ

ในหัวข้อเดียวกันได้ และเป็นแนวทางในการศึกษานักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

2. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างเสริมโปรแกรมพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มีความเหมาะสม
2. นำการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาผสมผสานกับงานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมกำหนัด เช่น รูปแบบการเลี้ยงดู เป็นต้น ให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำหนัดในนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้
3. แบบคัดกรองการกำหนัดในนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยใช้มีข้อคำถามในการคัดกรองรวมมากถึง 90 ข้อ ซึ่งต้องใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม และอาจมีความคลาดเคลื่อนจากการทำแบบสอบถาม โดยในการวิจัยครั้งต่อไปควรลดปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อผลงานวิจัย (confounder) ของกลุ่มศึกษาที่มีการบกพร่องการอ่าน เช่น ใช้สถิติเข้าช่วย หรือมีผู้อ่านแบบคัดกรองให้แก่ผู้เข้าร่วมวิจัยทุกราย หรืออาจมีการเลือกใช้แบบทดสอบอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบเขาวงกต Standard Progressive Matrices เนื่องจากมีลักษณะของข้อคำถามเป็นรูปภาพ และสามารถทดสอบเขาวงกตเป็นกลุ่มได้

## 3. ข้อจำกัดงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลอ้างอิงไปยังกลุ่มเป้าหมายในสังกัดโรงเรียนเอกชนได้

## สรุป

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมกำหนัดทั้งในด้านผู้กำหนัด ผู้เห็นเหตุการณ์ และผู้ถูกกำหนัด ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

## กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครู ทั้ง 4 โรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลามาเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

## เอกสารอ้างอิง

- Coopersmith, S. (1981). *The antecedents of self-esteem*. C.A.: Consulting Psychologists Press.
- \_\_\_\_\_. (1984). *SEI: Self-Esteem Inventories* (2<sup>nd</sup> ed.). C.A.: Consulting Psychologists Press.
- Coroloso, B. (2005). *The bully, the bullied and the bystander: from preschool to high school - how parents and teachers can help break the cycle of violence*. London: Piccadilly Press.
- Darjan, I. (2020). Self-esteem – the Decisive Difference between Bullying and Assertiveness in Adolescence?. *Journal of Educational Sciences*, 1(41), 19-34.
- Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2020). *Education statistics report for the 2020 academic year of Bangkok Metropolitan affiliated schools*. Bangkok: Poj Carton.
- Frisen, A., Jonsson, A. K., & Persson, C. (2007). Adolescents' perception of bullying: who is the victim? who is the bully? who can be done to stop bullying?. *Adolescence*, 42(168), 749-761.

- Matichon online. (2018, January 28). *Thailand ranks 2<sup>nd</sup> “bullying children in school” found 600,000 victims per year*. Retrieved April 30, 2024, from: [https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news\\_819657](https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_819657)
- O'Moore, A. M., & Kirkham, C. (2001). Self-esteem and its relationship to bullying behavior. *Aggressive Behavior*, 27, 269-283.
- Pruksapanachart, B. (2011). The relationship between bullying behavior and self-esteem in attention-deficit/ hyperactivity disorder patients. *Journal of the Psychiatric Association of Thailand*, 56(2), 93-102.
- Rigby, K. (1996). Peer victimization and the structure of primary and secondary schooling. *Primary Focus*, 10(7), 4-5.
- Srijun, K. (2017). *The development of self-esteem inventory of 4<sup>th</sup>–6<sup>th</sup> grade students*. Master's thesis, Mahidol University.
- Srisawat, P., Langka, W., Boriboom, G., & Saenubol, K. (2017). *A development of bullying prevention in school model*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Tapanya, S. (2014). *A comprehensive research report on the study outcomes aimed at the development of educational models and guidelines for sustainable prevention of violence against children*. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation.
- Utairatanakit, D., Pornnoppadol, C., Rohitsuk, W., Yasinthorn, N., & Andrade, S. W. (2008). *Potential development for students with autism, attention deficit hyperactivity disorder, and learning disorders: Phase 1: The development of standardized procedure and instrument for screening students with attention deficit hyperactivity disorder, learn*. Proceedings of 46th Kasetsart University Annual Conference: Education, Humanities and Social Sciences, Economics and Business Administration, Agricultural Extension and Home Economics, Kasetsart University. (in thai)
- Wang, X., Zhang, Y., Hui, Z., Bai, W., Terry, P. D., Ma, M., Li, Y., Cheng, L., Gu, W., & Wang, M. (2018). The mediating effect of regulatory emotional self-efficacy on the association between self-esteem and school bullying in middle school students: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(5), 991.